

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtru[m] iudex possit licite pœnam relaxare? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

damnare aliquem hominem, priusquam is qui accusatur, præsentem habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina, quæ ei obijciuntur.

Ad primum ergo dicendum, quòd Deus in suo iudicio vtitur conscientia peccantis quasi accusatore, secundum illud Roman. 2. Inter se inuicem cogitationum accusantium, aut etiam defendentium. Vel etiam euidencia facti, quantum ad ipsum: secundum illud Genes. 4. Vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra.

Ad secundum dicendum, quòd publica infamia, habet locum accusatoris. Vnde super illud Gen. 4. Vox sanguinis fratris tui, &c. dicit gloss. Euidencia perpetrati sceleris, accusatore non eget. In denuntiatione verò, sicut supra dictum * est, non intenditur punitio peccantis, sed emendatio. Et ideò nihil agitur contra eum, cuius peccatum denuntiat, sed pro eo: & ideò non est ibi necessarius accusator. Pœna autem inferitur propter rebellionem ad ecclesiã: quæ, quia est manifesta, tenet locum accusatoris. Ex eo autem, quod ipse iudex videt, non potest procedere ad sententiam ferendam, nisi secundum ordinem publici iudicij, quod tenet locum accusatoris.

Ad tertium dicendum, quòd Deus in suo iudicio procedit ex propria notitia veritatis: non autem homo, vt supra dictum * est. Et ideò homo non potest simul esse accusator, & testis, & iudex, sicut Deus. Daniel autem accusator fuit simul & iudex, quasi diuini iudicij executor, cuius instinctu mouebatur, vt dictum est *.

ARTIC. IV.

Vtrum iudex licitè possit pœnam relaxare?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd iudex licitè possit pœnam relaxare. Dicitur enim Iac. 2. Iudicium sine misericordia ei, qui non facit misericordiã. Sed nullus punitur propter hoc, quòd non facit illud quod licitè facere non potest. Ergo quili-

q. 33. a. 7

art. prac.

a. 1. ad 1

380

3. qu. 46.

a. 2. ad 3

et d. 43.

q. 2. a. 2.

ad 5. et

4. d. 46.

q. 3. ar. 2.

et 4. a. 1.

q. 3. a. 1.

quilibet iudex potest licitè misericordiam facere,
relaxando pœnam.

¶ 2 Præterea, Iudicium humanum debet imitari
iudicium diuinum. Sed Deus pœnitentibus relaxat
pœnam: quia non vult mortem peccatoris, vt dici-
tur Ezech. 18. Ergo etiam homo iudex potest pœni-
tenti licitè laxare pœnam.

¶ 3 Præterea, Vnicuique licet facere quod alicui
prodest, & nulli nocet. Sed absoluere reum à pœna
prodest ei, & nulli nocet. Ergo iudex licitè potest
reum à pœna absoluere.

SED contra est, quod dicitur Deuter. 13. Ne eo
qui persuadet seruire dijs alienis, non parcat ei ocu-
lus tuus, vt miserearis & occultes eum, sed statim in-
terficies eum. Et de homicida dicitur Deuteron. 19.
Moriatur, nec misereberis eius.

RESPONDEO dicendum, quodd sicut ex * dictis *a. 2. et 3.*
patet, duo sunt, quantum ad propositum pertinet, cir-
ca iudicem consideranda: quorum vnum est, quod
ipse habet iudicare inter accusatorem & reum: aliud
autem est, quod ipse non fert iudicij sententiam,
quasi ex propria, sed quasi ex publica potestate. Du-
plici ergo ratione impeditur iudex, ne reum à pœ-
na absoluere possit. Primo quidem ex parte accusa-
toris, ad cuius ius quandoque pertinet, vt reus pu-
niatur: puta propter aliquam iniuriam in ipsum cõ-
missam, cuius relaxatio non est in arbitrio alicuius
iudicis, quia quilibet iudex tenetur ius suum redde-
re vnicuique. Alio modo impeditur ex parte, reipu-
blicæ, cuius potestate fungitur, ad cuius bonum per-
tinet, quod malefactores puniantur. Sed tamen quã-
tum ad hoc, differt inter inferiores iudices & supre-
mum iudicem, scilicet principem, cui est plenariè
potestas publica commissa. Iudex enim inferior non
habet potestatem absoluendi reum à pœna contra
leges à superiore sibi impositas. Vnde super illud
Ioannis 19. Non haberes aduersum me potestatem
vllam, dicit Augustinus*, Talem Deus dederat Pilato
pote-

potestatem, ut esset sub Cæsaris potestate, ne ei omnino liberum esset accusatum absolueret. Sed princeps qui habet plenariam potestatem in republica, si ille qui passus est iniuriam, velit eam remittere, poterit reum licite absolueret, si hoc publicæ utilitati viderit non esse nocuum.

e. 10. circa fin. tomo 5.

Ad primum ergo dicendum, quod misericordia iudicis habet locum in his, quæ arbitrio iudicis relinquuntur, in quibus boni viri est, ut sit diminutus pœnarum: sicut Philosophus dicit in quinto * Ethic. In his autem quæ sunt determinata secundum legem diuinam vel humanam, non est suum misericordiam facere.

Ad secundum dicendum, quod Deus habet supremam potestatem iudicandi, & ad ipsum pertinet quicquid contra aliquem peccatur. Et ideo liberum ei est pœnam remittere, præcipue cum peccato ex hoc pœna maxime debeat, quod est contra ipsum. Non tamen remittit pœnam, nisi secundum quod decet suam bonitatem, quæ est omnium legum radix.

Ad tertium dicendum, quod iudex si inordinate pœnam remitteret, nocuum inferret & communitati, cui expedit ut maleficia puniantur, ad hoc quod peccata vitentur. Vnde Deuter. 13. post pœnam seductoris subditur, Ut omnis Israel audiens timeat, & nequaquam ultra faciat quippiam huius rei simile. Nocet etiam personæ cui est illata iniuria, quæ recompensationem accipit per quamdam restitutionem honoris in pœna iniuriantis.

QVÆST. LXVIII.

De pertinentibus ad iniustam accusationem, in quatuor articulos diuisa.

Postea considerandum est de his quæ pertinent ad iniustam accusationem.

- ¶ Et circa hoc queruntur quatuor.
- ¶ Primo, verum homo accusare teneatur?
- ¶ Secundo, verum accusatio sit facienda in scriptis?
- ¶ Ter-